

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 116/06-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť spoločnosti M., spol. s r. o., P., zastúpenej advokátom JUDr. V. Š., P., pre namietané porušenie jej základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj pre namietané porušenie jej práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M., spol. s r. o., P., nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv, ako aj jej právo na prejednanie veci súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. M., spol. s r. o., P., priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia M., spol. s r. o., P., vo výške 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. V. Š., P., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti M., spol. s r. o., vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 116/06-15 z 5. apríla 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť zo 7. novembra 2005, obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o., P. (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. V. Š., P., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie pred súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 (ďalej

aj „napádaný rozsudok najvyššieho súdu z 12. apríla 2005“ alebo „napádaný rozsudok z 12. apríla 2005“).

Z obsahu sťažnosti, ako aj z k nej pripojených príloh (najmä na vec sa vzťahujúcich podaní a rozhodnutí) vyplýva, že právny predchodca sťažovateľky - obchodná spoločnosť K., a. s., so sídlom B. (ďalej len „K., a. s.“ alebo „právny predchodca sťažovateľky“) uzavrel 11. decembra 1997 s Č., a. s. (ďalej len „Č., a. s.“), zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli súčasťou priemyselného areálu nachádzajúceho sa v katastrálnom území P. Záloh mal byť v zmluve označený v zhode so zápisom údajov na LV č. 5487 vedenom v tom čase Okresným úradom P., odborom katastra nehnuteľností. Sťažovateľka a K., a. s., uzatvorili 1. decembra 2000 kúpnu zmluvu týkajúcu sa nehnuteľností - stavieb nachádzajúcich sa v uvedenom priemyselnom areáli právneho predchodcu sťažovateľky, ktorým medzičasom Mesto P. určilo samostatné súpisné čísla podľa § 14 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Vklad vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech sťažovateľky bol Okresným úradom P., odborom katastra nehnuteľností, povolený pod č. V 3716/00 dňa 14. decembra 2000 bez zápisu záložného práva v prospech Č., a. s., v časti „C“ novozaloženého listu vlastníctva č. 7821.

Č., a. s., podaním zo 14. septembra 2001 požiadala o odstránenie chýb v katastrálnom operáte tvrdiac, že údaje katastra zapísané na liste vlastníctva č. 7821 vedenom Okresným úradom P., odborom katastra, pre katastrálne územie P. k nehnuteľnostiam - stavbám súpisné číslo (...) na parcele č. 1296/3, súpisné číslo (...) na parcele č. 1296/5 a súpisné číslo (...) na parcele č. 1296/2 sú v rozpore so zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam uzavretou medzi Č., a. s., a právnym predchodcom sťažovateľky 11. decembra 1997, ktorou sa aj na predmetné nehnuteľnosti nadobudnuté sťažovateľkou na základe kúpnej zmluvy z 1. decembra 2000 zriadilo záložné právo. Na základe tejto argumentácie sa Č., a. s., podaním zo 14. septembra 2001 domáhala zápisu záložného práva k týmto nehnuteľnostiam vo vlastníctve sťažovateľky.

Okresný úrad P., odbor katastra, rozhodnutím sp. zn. X 92/2001 z 11. októbra 2001 poukážuc na § 59 ods. 1 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov rozhodol o doplnení údajov v časti „C“ listu vlastníctva č. 7821 vedeného pre katastrálne územie P. k stavbám súpisné číslo (...) na parcele č. 1296/3, súpisné číslo (...) na parcele č. 1296/5 a súpisné číslo (...) na parcele č. 1296/2 dôvodiac, že po preskúmaní archívnych podkladov zistil, že všetky stavby v priemyselnom areáli právneho predchodcu sťažovateľky nachádzajúcom sa v katastrálnom území P. boli evidované pod jedným súpisným číslom (...), pričom nehnuteľnosť evidovaná pod týmto súpisným číslom je predmetom zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, uzavretej medzi Č., a. s., a právnym predchodcom sťažovateľky 11. decembra 1997.

Na základe odvolania podaného sťažovateľkou Katastrálny úrad v T. (ďalej aj „katastrálny úrad“) rozhodnutím sp. zn. Xo 21/2001 z 9. januára 2002 zrušil rozhodnutie Okresného úradu P., odboru katastra, sp. zn. X 92/2001 z 11. októbra 2001 v podstate dôvodiac, že v zmluve o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam uzavretej medzi Č., a. s., a právnym predchodcom sťažovateľky 11. decembra 1997 „... *nie je uvedené, že záložné právo sa vzťahuje okrem stavby označenej súpisným číslom (...) aj na iné objekty - stavby...*“ v priemyselnom areáli právneho predchodcu sťažovateľky, ktoré v tom čase samostatné súpisné číslo pridelené nemali. Ak mali byť tieto nehnuteľnosti predmetom záložného práva Č., a. s., mali byť v záložnej zmluve z 11. decembra 1997 riadne identifikované. Na základe žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu podanej Č., a. s., Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11 S 13/02-29 z 11. júna 2002 zrušil rozhodnutie katastrálneho úradu sp. zn. Xo 21/2001 z 9. januára 2002 a vec mu vrátil na ďalšie konanie majúc za preukázané, že „... *predmetom záložného práva je celý priemyselný areál, t. j. pozemky a všetky stavby...*“ Katastrálny úrad následne rozhodnutím č. j. Xo 21/2001-2 z 11. septembra 2002 potvrdil rozhodnutie Okresného úradu P., odboru katastra, sp. zn. X 92/2001 z 11. októbra 2001 súc viazaný právnym názorom krajského súdu [§ 250j ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)].

Sťažovateľka toto rozhodnutie napadla žalobou na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu. Krajský súd rozsudkom č. k. 11 S 95/02-86 z 23. marca 2004 žalobu zamietol.

Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu č. k. 11 S 95/02-86 z 23. marca 2004 odvolaním, v ktorom okrem iného namietala nezákonné zloženie senátu krajského súdu rozhodujúceho v predmetnej veci, ktoré bolo v priebehu konania zmenené, ako aj neúplnosť a nesprávnosť skutkových a právnych záverov krajského súdu v napádanom rozhodnutí.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Sž-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 (právoplatným od 17. septembra 2005) rozsudok krajského súdu č. k. 11 S 95/02-86 z 23. marca 2004 potvrdil a odvolanie zamietol.

Sťažovateľka namieta porušenie označených základných práv zo strany najvyššieho súdu namietajúc: *«Porušenie našich práv, Najvyšším súdom SR spočíva v porušení ustanovenia Čl. 38 odst. 1 Listiny zák. práv a slobôd, a Čl. 48 odst. 1, Ústavy SR podľa ktorých „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi“. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon. Na porušenie tohto ustanovenia KS v Trenčíne sme poukázali v našom odvolaní na druhej strane odvolania prvý odstavec. Kde bolo uvedené: Súd naviac konal účelovo aj pri zložení senátu, nakoľko predsedníčka senátu na prvom a druhom pojednávaní kedy sa vykonávalo dokazovanie konala v inom zložení senátu ako na treťom pojednávaní, na ktorom došlo k rozhodnutiu vo veci. (...) Najvyšší súd sa (...) dopustil procesných pochybení, nakoľko s týmito námietkami sa vo svojom rozsudku nevyporiadal a nevenoval im žiadnu pozornosť, čím došlo k porušeniu našich práv na prejednanie veci zákonným sudcom resp. senátom. (...)»*

Pokiaľ ide o právny názor najvyššieho súdu v merite veci vyjadrený v napádanom rozsudku, sťažovateľka namieta: *„Výklad Najvyššieho súdu SR presahuje rámec záložnej zmluvy Č. a. s. a dochádza tak k rozšíreniu zálohu samotným súdom v náš neprospech v rozpore s textom záložnej zmluvy, v takomto postupe súdu vidíme porušenie ústavou garantovaných práv a slobôd ako aj rovnosti pred zákonom. (...)“*

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 1 ústavy, v čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005, aby ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 a vrátil mu vec na ďalšie konanie a aby priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 5 302 Sk.

V podaní z 18. mája 2006 doručenom ústavnému súdu 22. mája 2006 sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu oznámila, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania vo veci samej.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril predseda najvyššieho súdu, ktorý vo svojom vyjadrení z 29. júna 2006 uviedol: *„Najvyšší súd Slovenskej republiky nesúhlasí s námietkou žalobcu, že jeho výklad presahuje rámec záložnej zmluvy a dochádza tak k rozšíreniu zálohu súdom v neprospech žalobcu. Určenie rozsahu zálohu bolo predmetom sporu. Najvyšší súd ako súd odvolací pri preskúmvaní rozhodnutia krajského súdu sa musel zaoberať aj obsahom záložnej zmluvy a zistiť, v akom rozsahu boli jednotlivé nehnuteľnosti dotknuté rozhodnutím správneho orgánu. Podľa názoru najvyššieho súdu neboli právnym záverom súdu porušené ústavné práva žalobcu, nedošlo ani k namietanej nerovnosti pred zákonom, a preto Najvyšší súd navrhuje podanú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.*

Pokiaľ žalobca namietal obsadenie senátu Krajského súdu v Trenčíne, z podkladov zberného spisu najvyššieho súdu nie je možné sa k námietke vyjadriť. Vysvetlenie a stanovisko k námietke môže podať iba Krajský súd v Trenčíne.“

Ústavný súd v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom súdneho spisu, týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát

ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe predložených listín a obsahu dotknutých spisov.

II.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľky vrátane jej príloh, z vyjadrenia najvyššieho súdu proti ktorému sťažnosť smeruje, ako aj z obsahu predložených listinných dôkazov obsiahnutých v spise týkajúcom sa konania vedeného na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11 S 95/02 a na najvyššom súde pod sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 ústavný súd zistil nasledovný skutkový stav, relevantný pre posúdenie sťažovateľkinej sťažnosti:

Sťažovateľka podala 22. októbra 2002 krajskému súdu žalobou na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Katastrálneho úradu v T. č. j. Xo 21/2001-2 z 11. septembra 2002. Podaním zo 14. novembra 2002 vzniesla námietku zaujatosti proti členom senátu krajského súdu rozhodujúcim pred tým vo veci sp. zn. 11 S 13/02 (o prvej žalobe podanej krajskému súdu Č., a. s., ohľadne preskúmania predchádzajúceho rozhodnutia katastrálneho úradu sp. zn. Xo 21/2001 z 9. januára 2002). Najvyšší súd uznesením č. k. Ns SŽ 28/02-23 z 10. decembra 2002 rozhodol, že sudkyne krajského súdu JUDr. V. H., JUDr. E. V. a JUDr. O. H. nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Krajský súd pojednával vo veci 15. apríla 2003 v senáte zloženom z JUDr. V. H. (predsedníčka senátu), JUDr. O. H. (členka senátu), JUDr. E. S. (člen senátu), 17. decembra 2003 v senáte zloženom z JUDr. V. H. (predsedníčka senátu), JUDr. O. H. (členka senátu), JUDr. E. S. (člen senátu) a 23. marca 2004 v senáte zloženom z JUDr. V. H. (predsedníčka senátu), Mgr. Z. P. (členka senátu) a JUDr. E. V. (členka senátu). Dôvod zmeny v zložení senátu na pojednávaní konanom 23. marca 2004 v zápisnici o pojednávaní uvedený nie je. Na pojednávaní konanom 23. marca 2004 vyhlásil krajský súd rozsudok, ktorým žalobu zamietol.

Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu č. k. 11 S 95/02-86 z 23. marca 2004 odvolaním, v ktorom okrem iného namietala: „*Súd naviac konal účelovo aj pri zložení*

senátu, nakoľko predsedníčka senátu na prvom a druhom pojednávaní konala v zložení senátu za účasti členov JUDr. O. H. a JUDr. E. S. a na treťom pojednávaní na ktorom došlo k rozhodnutiu vo veci za účasti členov senátu Mgr. Z. P. a JUDr. E. V. (...) Poukazujeme taktiež na skutočnosť, že v čase pojednávania boli JUDr. H. a JUDr. S. na Krajskom súde prítomní. (...)

Na kupovaných stavbách neviazali žiadne ťarchy ani právne povinnosti. Vklad vlastníckeho práva bol terajším Katastrálnym úradom v T. správa katastra P. povolený bez tiarch a obmedzení, pričom kúpené nehnuteľnosti boli zapísané na LV č. 7821 k. ú. P. v prospech firmy žalobcu.

Zakladateľ akciovej spoločnosti K. a. s. v zakladateľskej listine sa odvolal na znalecký posudok v ktorom sú podrobne opísané nehnuteľnosti ktoré tvoria predmet vkladu. Predmetom vkladu sú preto všetky popísané nehnuteľnosti vrátane stavieb, ktoré v tom čase neboli zapísané na liste vlastníctva, nakoľko nemali v tom čase, pridelené samostatné čísla súpisné. Pridelenie čísiel súpisných bolo vykonané neskôr, pričom terajší Katastrálny úrad v T. správa katastra P. ich na list vlastníctva po predložení príslušných rozhodnutí s odvolaním sa na zakladateľskú listinu K. a. s. na list vlastníctva zapísal. Predmetom záložného práva v prospech Č. a. s. potom zostali len nehnuteľnosti ktoré boli uvedené v záložnej zmluve teda jedna stavba a pozemky ktoré mali pridelené parcelné čísla. (...)

Rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne došlo k rekonštrukcii záložnej zmluvy uzatvorenej medzi Č. a. s. a firmou K. a. s., bez toho, aby bola vyjadrením zmluvnej voľnosti zúčastnených strán, pričom boli súdom zdôvodnené ustanovenia ktoré zmluva postráda. (...)“

Najvyšší súd na verejnom pojednávaní rozsudkom sp.zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 (právoplatným od 17. septembra 2005) rozsudok krajského súdu č. k. 11 S 95/02-86 z 23. marca 2004 potvrdil, dôvodiac: „Z doteraz vykonaného dokazovania je medzi účastníkmi konania nesporné, že základné imanie účastníka zmluvy o záložnom práve K. a. s. v celkovej hodnote 34.000.000,- Sk podľa notárskej zápisnice (...) tvorili nehnuteľnosti uvedené v znaleckom posudku č. 233/94 a peňažný vklad. V zmysle vyhlásenia vkladateľa išlo o pozemky a stavby zapísané na LV č. 5487 ako parc. č. 1294

zast. plocha o výmere 1 ha 6564 m², par. č. 1293/1 zast. plocha o výmere 1129 m², par. č. 1293/2 záhrada o výmere 200 m², parc. č. 1296/1 zast. plocha o výmere 1 ha 4254 m², parc. č. 1296/2 zast. plocha o výmere 486 m², parc. č. 1292/3 zast. plocha o výmere 1474 m², parc. č. 1292/1 zast. plocha o výmere 318 m², parc. č. 1292/2 zast. plocha o výmere 3030 m², nehnuteľnosť postavená na parc. č. 1296/1 má súpisné č. (...). K zápisu prevodu týchto nehnuteľností na uvedení a. s. došlo v konaní č. V 1406/95 dňa 12. 7. 1995. Z uvedeného vyplýva, že napriek jednému súpisnému číslu predmetom tohto zápisu nie je jedna stavba, ale priemyselný objekt vytvorený z viacerých stavieb.

Tento záver potvrdzuje aj to, že zakladateľ spoločnosti K. a. s., spoločnosť B. s. r. o., kúpil všetky takto popísané nehnuteľnosti v roku 1992.

Zmluva o zriadení záložného práva uzavretá dňa 11. 12. 1997 vlastníkom K., a. s. v článku II. ako predmet zálohu uvádza nehnuteľnosti v zhode s hore uvedeným zápisom na LV č. 5487 a z takéhoto zápisu vychádza aj znalecký posudok vyhotovený v novembri 1997 znaleckou organizáciou T. spol. s r. o., ktorým sú ocenené všetky nehnuteľnosti podľa stavu na tomto liste vlastníctva.

Podľa zisteného stavu, čo ani sám žalobca nespochybňuje, k zmenám vo vlastníctve ako aj v stave stavieb uvádzaných pod jedným súpisným číslom na LV č. 5487 až do vykonania zmien v roku 2000 nedošlo. Ak teda v uvedenom čase došlo k určení súpisných čísiel na každú jednotlivú stavbu zvlášť a rozdelenie pôvodnej parcely na nové parcely v nadväznosti na každú stavbu, znamenalo to iba zosúladenie stavu s platnou právnou úpravou o evidencii nehnuteľností a teda len od tohto času pre záväznosť právnych aktov bolo potrebné uvádzať stavby podľa týchto nových evidenčných čísiel.

Do roku 2000 všetky právne akty pokiaľ obsahovali údaje podľa zápisu údajov v katastri (t. j. označenia nehnuteľností podľa zápisu na LV), znamenalo to, že sa dotýkajú tam označených nehnuteľností, a preto na vylúčenie niektorých častí, bolo potrebné tieto popísať, teda dostatočným spôsobom vylúčiť účinok právneho aktu vo vzťahu k nim.

Správnosť tohto výkladu potvrdzuje aj to, že takýto opis nehnuteľností bol považovaný pri predchádzajúcich právnych úkonoch o prevode nehnuteľností za dostatočne jasný. Pri opačnom výklade by totiž nemohli všetky stavby nadobudnúť ani spoločnosti B. s. r. o., ani K. a. s., pretože ani v zmluvách, ktorými nadobúdali vlastnícke práva k nehnuteľnostiam na LV č. 5487, neboli všetky stavby (teda príslušenstvo hlavnej stavby)

špecifikované žiadnymi bližšími údajmi. Popis nehnuteľností vychádzal z rovnakého zápisu z ktorého sa vychádzalo pri uzatváraní záložnej zmluvy.

Obsah predmetnej záložnej zmluvy treba preto v zmysle uvedeného vykladať jedine tak, že pokiaľ nebol zmenený opis stavu dovtedy používaný a medzi účastníkmi dostatočne zrejmý čo do rozsahu predmetu, záložná zmluva sa týkala všetkých stavieb nachádzajúcich sa v priemyselnom objekte. (...)

Krajský súd preto vyslovil správny právny názor, podľa ktorého žalovaný viazaný týmto názorom aj rozhodol.

Pokiaľ sa žalobca domáhal vypočítania žalovaného ohľadne jeho predchádzajúceho názoru, odvolací súd považoval túto požiadavku za neopodstatnenú, v konaní podľa piatej časti O. s. p. súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu na základe skutkového stavu, ktorý tu bol v čase vydania rozhodnutia a teda súd nemôže vychádzať z výsluchu správneho orgánu o jeho pôvodnom názore.

Rovnako aj ostatné námietky žalobcu vznesené v odvolaní považoval odvolací súd za neodôvodnené, a preto na ne neprihliadal.

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd zistil dostatočne skutkový stav, vyvodil z neho správny právny záver, a preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 Občianskeho súdneho poriadku potvrdil. (...)“

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

2. Sťažovateľka namietala porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru napádaným rozsudkom najvyššieho súdu z 12. apríla 2005 tvrdiac, že najvyšší súd sa v ňom nevysporiadal s jej argumentáciou v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku krajského súdu č. k. 11 S 95/02-86 z 23. marca 2004 ohľadne nezákonnosti postupu krajského súdu, ktorý vydaniu označeného rozsudku z 23. marca 2004 predchádzal, v dôsledku nezákonného zloženia senátu rozhodujúceho vo veci.

Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu.

Inak vyjadrené, zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má vo veci konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení platnom a účinnom do 1. januára 2005 (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Obdobne podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Podľa ods. 4 uvedeného ustanovenia zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. mája 2000).

Sťažovateľka vo svojom odvolaní zo 17. mája 2004 proti rozsudku krajského súdu č. k. 11 S 95/02-86 z 23. marca 2004 výslovne namietala „účelovú“ zmenu v zložení senátu krajského súdu konajúceho v predmetnej veci, ku ktorej malo dôjsť na poslednom pojednávaní krajského súdu, na ktorom bol vynesенý napadnutý rozsudok.

Obsah súdneho spisu krajského súdu týkajúceho sa konania vedeného pod sp. zn. 11 S 95/02 potvrdzuje skutkové tvrdenie o inom zložení senátu konajúceho v predmetnej veci na pojednávaní uskutočnenom 23. marca 2004 (na ktorom krajský súd vo veci rozhodol) v porovnaní s predchádzajúcimi pojednávaniami uskutočnenými v predmetnej veci 15. apríla 2003 a 17. decembra 2003. Dôvod zmeny v zložení konajúceho senátu konajúceho v predmetnej veci na pojednávaní uskutočnenom 23. marca 2004 nie je vysvetlený ani v zápisnici krajského súdu o pojednávaní z 23. marca 2004.

Napriek týmto skutočnostiam sa najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku sp. zn. 1 Sž-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 s námietkou sťažovateľky, že v jej veci nerozhodli zákonní sudcovia, resp. súd zriadený zákonom (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru), nevysporiadal ústavne konformným spôsobom (vyrovnaním sa s konkrétnou argumentáciou v odvolaní).

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami OSP je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 328/05).

V prípade, v ktorom sťažovateľka v rámci svojho odvolania poukázala podľa nej na nezákonnú a účelovú zmenu v zložení senátu súdu prvého stupňa, ktorý v jej veci rozhodol, nemožno za dostatočné odôvodnenie považovať iba všeobecné konštatovanie najvyššieho súdu v napádanom rozsudku z 12. apríla 2005, podľa ktorého považoval námietky sťažovateľky za neodôvodnené, a preto na ne neprihliadal.

Procesný postup, v ktorom o veci účastníka konania nerozhodol zákonný sudca, resp. súd zriadený v súlade so zákonom, je nezlučiteľný s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 ústavy, z čl. 38 ods. 1 listiny a napokon aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rozhodnutie vydané v takomto konaní nemôže byť ústavne akceptovateľné. Súčasťou základného práva na zákonného sudcu, resp. na súd zriadený zákonom je preto nevyhnutne požiadavka, aby prípadné námietky účastníka súdneho konania ohľadne porušenia uvedených práv boli náležite preskúmané a aby sa súd, príslušný o týchto námietkach rozhodovať, s nimi preskúmateľným spôsobom vysporiadal.

V posudzovanom prípade tak najvyšší súd vo svojom rozsudku sp. zn. 1 Sž-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005 neurobil, čím porušil základné právo sťažovateľky nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny,

ako aj jej právo na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (1. bod výroku).

3. Sťažovateľka namietala taktiež porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku nesprávnosti právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v napádanom rozsudku z 12. apríla 2005 vo veci samej.

Pri prerokovaní sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že rozhodnutím v sťažovateľkou nastolenej otázke zákonného sudcu, resp. práva na prejednanie veci súdom zriadeným zákonom bol zásadný ústavný problém nastolený sťažovateľkou ohľadne ktorého sa domáhala ústavnej ochrany vyriešený. Rozhodnutie ústavného súdu o tejto časti sťažnosti zahŕňa aj výrok o zrušení napádaného rozsudku najvyššieho súdu z 12. apríla 2005 a o vrátení veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka sa tak bude môcť v ďalšom priebehu uvedeného konania domáhať ochrany svojich práv uplatnením svojich námietok (argumentácie) pokiaľ ide o meritum veci priamo pred najvyšším súdom. Sťažovateľkou nastolenú otázku nesprávnosti (resp. arbitrárnosti) právneho názoru najvyššieho súdu v jeho rozsudku z 12. apríla 2005 považoval ústavný súd za daných okolností za predčasnú, a preto sťažnosti v tejto časti už nebolo vyhovené (5. bod výroku).

4. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...) Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, (...).

Ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľky ako aj porušenie jej práva garantovaného medzinárodnou zmluvou o ľudských právach rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ-o-KS 109/04 z 12. apríla 2005, preto v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy toto rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (2. bod výroku).

V tomto konaní bude potrebné po doplnení relevantných skutkových zistení (napr. pokiaľ ide o zloženie senátu, ktorému bola vec pridelená v čase podania žaloby, o okolnosti a dôvody zmeny zloženia senátu krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 11 S 95/02 na pojednávaní konanom 23. marca 2004) posúdiť námietku sťažovateľky o údajnom nezákonnom zložení senátu krajského súdu, resp. o nezákonnom procesnom postupe krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 95/02 v súvislosti so zmenou zloženia senátu v priebehu označeného konania a skutkové a právne závery najvyššieho súdu v tomto smere aj náležite odôvodniť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 OSP, ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok ESĽP vo veci Ruiz Torija v. Španielsko z 9. decembra 1994) a z judikatúry ústavného súdu (napr. sp. zn. I. ÚS 226/03).

V ďalšom priebehu konania pred najvyšším súdom môže sťažovateľka vzniesť námietky a domáhať sa ochrany svojich práv aj pokiaľ ide o samotné meritum veci.

5. Sťažovateľka žiadala prostredníctvom svojho právneho zástupcu priznať proti najvyššiemu súdu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk z dôvodu ujmy spojenej so zápisom záložného práva k jej nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, potvrdeným v konečnom dôsledku rozhodnutím najvyššieho súdu.

Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje fakultatívny prostriedok nápravy porušenia ústavnosti zisteného a vysloveného meritórnym rozhodnutím (nálezom) ústavného súdu v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy. Pri rozhodovaní o jeho priznaní (vrátane určenia jeho výšky) vychádza ústavný súd zo zásad spravodlivosti so zreteľom na konkrétne okolnosti každého individuálneho prípadu.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody už nie je možné napraviť zrušením rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, III. ÚS 295/05).

Po zvážení sťažovateľkinho návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, prihliadajúc na okolnosti daného prípadu, považoval ústavný súd za primerané priznať sumu 20 000 Sk (3. bod výroku nálezu).

Pri posúdení nemajetkovej ujmy sťažovateľky v rámci rozhodnutia o čiastočnom vyhovení jej návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, prihliadal ústavný súd na skutočnosť, že výrok nálezu ústavného súdu uznávajúci a deklarujúci porušenie základných práv sťažovateľky, zrušenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu z 12. apríla 2005 a vrátenie veci tomuto súdu na ďalšie konanie, predstavujú nápravu porušenia základných práv sťažovateľky vo forme obnovy stavu pred ich porušením (keďže napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z 12. apríla 2005 bol zrušený a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie).

Pretože uvedené opatrenia predstavujúce podstatu nápravy porušenia základných práv sťažovateľky nepovažoval ústavný súd, vzhľadom na okolnosti prípadu za dostatočné, priznal sťažovateľke na dovŕšenie nápravy porušenia jej základných práv primerané finančné zadosťučinenie v uvedenej výške. Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel (5. bod výroku).

6. Sťažovateľka taktiež žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktorej výšku vyčíslil jej právny zástupca sumou 5 302 Sk. Trovy právneho zastúpenia právny zástupca sťažovateľky bližšie špecifikoval ako odmenu za dva úkony právnej služby realizované v roku 2005 vrátane paušálnej náhrady výdavkov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri stanovení výšky náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18

ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05).

Podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi, v ostatných prípadoch sa základná sadzba tarifnej odmeny určí podľa § 10 citovanej vyhlášky.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky dosahovala priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku roka 2004 výšku 15 008 Sk.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s uvedenými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. mohla sťažovateľka požadovať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2005 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci - sťažnosť) vrátane paušálnej náhrady výdavkov, v celkovej sume 5 302 Sk.

Výška trov konania pred ústavným súdom požadovaných sťažovateľkou v danom prípade nie je vyššia ako výška určená podľa príslušných právnych predpisov. Ústavný súd

preto priznal požadované trovy, pričom uložil najvyššiemu súdu uhradiť ich na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu (4. bod výroku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2006